

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
People's Participation in the Solid Waste Management In Hinlekhai
Sub-District Administrative Organization, Hua-Hin District,
Prachuap Khili Khan Province

ทับทิม แสงงาม¹
Tubtim Sangngam¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) ศึกษาปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 3) ศึกษาปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแทนครัวเรือนในตำบลหินเหล็กไฟ จำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้สถิติไคสแควร์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แบบการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจให้ประชาชนและการมีส่วนร่วมในระดับเข้ามา มีบทบาท ส่วนการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในระดับรับฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร 2) ปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านความคาดหวัง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านทัศนคติ และด้านความโปร่งใส มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านผู้นำชุมชน และด้านเครือข่าย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 3) ปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอย ในด้านความโปร่งใส และด้านทัศนคติมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนด้านความคาดหวัง และด้านผู้นำชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, การจัดการขยะมูลฝอย, องค์การบริหารส่วนตำบล

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติสแตมฟอร์ด

Abstract

This research aims to study 1) Level of people's participation in solid waste management at Hinlekhai sub-district administrative organization, Hua-Hin District, Prachuap Khiri Khan Province 2) Solid waste management factors of people at Hinlekhai Sub-District Administrative Organization, Hua-Hin District, Prachuap Khiri Khan Province 3) Causal relationships between solid waste management factors and participation in solid waste management at Hinlekhai sub-district administrative organization, Hua-Hin District, Prachuap Khiri Khan Province. The samples were 150 households at Hinlekhai Sub-District. Descriptive statistics, percentage, mean, standard deviation were used for data analysis. Inferential statistics were chi-square and multiple regression analysis.

The research found that: 1) People's Participation in Solid Waste Management at Hinlekhai Sub-District Administrative Organization, Hua-Hin District, Prachuap Khiri Khan Province for overall was at high level. Participation at the highest level was participation in empowerment and role. Whereas Participation at the high level was participation in cooperative level; participation in feedback level and participation at the information level. 2) Solid waste management factors of people at Hinlekhai Sub-District Administrative Organization, Hua-Hin District, Prachuap Khiri Khan Province for overall was at high level. Expectation was at highest level. Attitude and transparency were at high level, whereas community leaders and network were at medium level. 3) Solid waste management factors in terms of transparency and attitude were in causal relationships with people's participation in solid waste management at .001 level of significant. Whereas expectation, community leaders were in causal relationships with people's participation in solid waste management at .01 level of significant.

Keywords: People's participation, Solid waste management, Sub-District Administrative Organization.

บทนำ

ในการดำเนินการแก้ไขปัญหายยะมูลฝอยชุมชนที่ผ่านมา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการภายใต้การสนับสนุนของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพลังงาน ภายใต้กรอบแนวทางที่สำคัญ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ นโยบายการรวมกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย นโยบายส่งเสริมพลังงานทดแทน ทั้งนี้พบว่าปัญหาสำคัญในการดำเนินการแก้ไขปัญหายยะมูลฝอยที่ผ่านมา ได้แก่ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ข้อจำกัดในด้านสมรรถนะขององค์กร ปัญหาด้านการผลักดันนโยบายสู่การปฏิบัติ ปัญหาข้อจำกัดด้านสถานที่ ปัญหาผลกระทบของสารเคมีต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ (ปิยชาติ ศิลปสุวรรณ, 2557, หน้า 1) ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งยังไม่สามารถบริหารจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากนัก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการขาดความรู้ทักษะในการบริหารจัดการ ขาดงบประมาณ รวมทั้งขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการจัดการกับปัญหา จึงเป็นเหตุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าว จนหลายท้องถิ่นเริ่มประสบปัญหาไม่สามารถจัดหาสถานที่กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลได้ ทำให้ต้องไปลักลอบทิ้งตามที่สาธารณะต่าง ๆ จนเกิดความขัดแย้งระหว่างชุมชนขึ้นมาและความขัดแย้งดังกล่าวก็ทวีความรุนแรงขึ้นจนกลายเป็นกรณีพิพาทที่อาศัยความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาลงในหลายพื้นที่ (สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2559, หน้า 71-76)

องค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟประสบกับปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี ในแผนพัฒนาสามปี (2559-2561) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ ได้มีการกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างชัดเจน แต่ยังไม่มีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อย่างเป็นระบบ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ต้องยึดหลักการจัดการกระบวนการเรียนรู้และหลักการพัฒนาผู้นำเครือข่ายโดยประชาชนเป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรม โครงการและการดำเนินงานต้องเป็นไปในรูปของกลุ่ม เพื่อสร้างพลังกลุ่มในการรับผิดชอบร่วมกันโดยคำนึงถึงขีดความสามารถของประชาชนร่วมกับการปลูกฝังให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรมที่ปฏิบัติและต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร วัฒนธรรมของชุมชน การเริ่มต้นควรอาศัยผู้นำชุมชนที่ประชาชนเคารพนับถือและประการสุดท้าย คือ ขั้นตอนการดำเนินงานของการจัดการกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาผู้นำเครือข่าย ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นของกระบวนการมีส่วนร่วมโดยนักพัฒนาร่วมกับประชาชนในชุมชน (สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ, 2559, หน้า 159-161)

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญห และเป็นประโยชน์ในการจัดการขยะมูลฝอย การลดปริมาณขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชน และทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้นำไปพัฒนาระบบการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. เพื่อศึกษาปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการมีส่วนร่วมในระดับฟังความคิดเห็น ด้านการมีส่วนร่วมในระดับเข้ามามีบทบาท ด้านการมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ ด้าน การมีส่วนร่วมรับในระดับเสริมอำนาจให้ประชาชน และศึกษาปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ ความโปร่งใส เครือข่าย ทักษะคนดี ความคาดหวัง และผู้นำชุมชน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรหรือกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ จำนวน 16 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 8,724 ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัย ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรในการคำนวณของ Samuel B. Green (1991) อ้างใน ณัฐพล ชันธไชย (2557, หน้า 143) จำนวน 150 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) การสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของตัวแทนครัวเรือนในตำบลหินเหล็กไฟ จำนวน 16 หมู่บ้าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นแบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด (check list) ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ และ 5) รายได้

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอยกับการมีส่วนร่วมของประชาชนของตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ ความโปร่งใส เครือข่าย ทักษะคนดี ความคาดหวัง และผู้นำชุมชน ประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ จำนวนทั้งสิ้น 25 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต สเกล (Likert scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ด้านการมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการมีส่วนร่วมในระดับฟังความคิดเห็น ด้านการมีส่วนร่วมในระดับเข้ามามีบทบาท ด้านการมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ ด้าน การมีส่วนร่วมรับในระดับเสริมอำนาจให้ประชาชน ประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ จำนวนทั้งสิ้น 25 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต สเกล (Likert scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้อง ตรวจสอบความเที่ยงตรงทางด้านเชิงเนื้อหา รวมถึงภาษาและสำนวนที่ใช้ในแบบสอบถาม

3.2 นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาของแบบสอบถาม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น แล้วนำมาปรับปรุง โดยผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC = 1.00

3.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรและไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.966

3.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเป็นครั้งสุดท้าย เพื่อตรวจสอบและแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำฉบับที่สมบูรณ์ นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ เป็นการเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นประชาชนในตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 150 คน ซึ่งใช้การสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และติดตามเก็บกลับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล หลังจากนั้นตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม เพื่อเตรียมนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) วิเคราะห์ปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติ ไคสแควร์ (Chi-Square Test) และปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้การวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

5.3 ส่วนข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถาม แล้วจึงทำการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Techniques)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สรุปผลวิจัยได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอ หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจให้ประชาชน การมีส่วนร่วมในระดับเข้ามามีบทบาทและการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในระดับรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร โดยพิจารณาเป็นรายด้านดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร ในภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ มีส่วนร่วมรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยสื่อวิทยุโทรทัศน์ มีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจากการทำป้าย มีส่วนร่วมในการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในสถานที่จริง มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์โครงการกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย มีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูลข่าวสารการจัดการขยะมูลฝอยจากการทำสื่อเผยแพร่ ทำวารสาร

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็น ในภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกวิธี มีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการ แนวทางในการแก้ปัญหาขยะมูลฝอย มีส่วนร่วมในการเสนอแนะกิจกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อหารือเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยและมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมเข้ามามีบทบาท ในภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ มีการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาขยะที่เกิดขึ้นจริง มีส่วนร่วมในการเสนอทางเลือกหรือการกำหนดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และมีการมีส่วนร่วมในระดับมาก ได้แก่ มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นกับ อบต. ในการแก้ไขปัญหาขยะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการกำหนดโครงการกิจกรรมวัตถุประสงค์และเป้าหมายการจัดการขยะ

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการสร้างความร่วมมือ ในภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย มีส่วนร่วมในการตรวจสอบวิธีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี มีส่วนร่วมเป็นตัวแทนในโครงการ กิจกรรม ในการจัดการขยะมูลฝอย มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการ กิจกรรม ร่วมกับ อบต. ในการจัดการขยะมูลฝอยและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะ

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมเสริมอำนาจให้ประชาชน ในภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ มีส่วนร่วมในการลงมติเห็นชอบโครงการ กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ได้รับข้อมูลด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยจาก อบต. ครบถ้วน มีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการขยะอย่างต่อเนื่อง ได้ร่วมประชุมวิเคราะห์แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและมีส่วนร่วมในการลงมติเห็นชอบโครงการกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

2. ปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านความคาดหวัง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านทัศนคติ ด้านความโปร่งใส มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านผู้นำชุมชน ด้านเครือข่าย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยพิจารณาเป็นรายด้านดังนี้

2.1 ด้านความโปร่งใส ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับนี้ ประชาชนได้รับคำชี้แจงหรือการแก้ไขปัญหากรณีมีการร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยฯ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปด้วยความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารการจัดเก็บค่าธรรมเนียมอย่างเป็นธรรม มีระบบการคัดเลือกบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส และมีการตรวจสอบการทำงานและองค์การบริหารส่วนตำบลมีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

2.2 ด้านเครือข่าย ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับดังนี้ มีการจัดตั้งกลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้านดูแลเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย จัดตั้งกลุ่มประสานงานเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยระหว่างหมู่บ้านกับ อบต. มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย มีการประชุมหาข้อแก้ไขปัญหามูลฝอยระหว่างหมู่บ้านฯ และมีการประสานงานทำกิจกรรมแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยระหว่างหมู่บ้านละแวกใกล้เคียง

2.3 ด้านทัศนคติ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ท่านคิดว่าความร่วมมือในการช่วยกันกำจัดขยะเป็นสิ่งที่ดี ประสพการณ์ที่ได้พบเกี่ยวกับความสกปรกสร้างแรงบันดาลใจอยากร่วมมือช่วยกำจัดขยะกับ อบต. มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ข้อมูลเรื่องขยะที่ได้รับจากการประชาสัมพันธ์ของอบต.ช่วยให้จัดการขยะถูกต้องเหมาะสม การรณรงค์เผยแพร่ความรู้ของ อบต. ทำให้อยากมีส่วนร่วมจัดการขยะฯ และอบต.มีการดำเนินการจัดกิจกรรมเผยแพร่ รณรงค์ให้ความรู้การจัดการขยะฯ

2.4 ด้านความคาดหวัง ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ อยากให้บริเวณรอบบ้านมีสุขลักษณะ อนามัยที่ดี อยากให้มีความถี่ในการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเจ้าหน้าที่ อยากให้ อบต.กำหนดนโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ครอบคลุมต้องการให้พื้นที่ในเขตตำบลหินเหล็กไฟมีปริมาณขยะมูลฝอยที่ลดน้อยลงและต้องการมีส่วนร่วมในโครงการกิจกรรมเกี่ยวกับจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี

2.5 ด้านผู้นำชุมชน ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับดังนี้ เห็นว่าผู้นำชุมชนมีความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ผู้นำชุมชนมีส่วนทำให้เกิดโครงการ กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ผู้นำชุมชนมีส่วนทำให้สภาพแวดล้อมในตำบลดีขึ้น เห็นว่าผู้นำชุมชนมีการวางแผนด้านงบประมาณ บุคลากร จำนวนการจัดการรถขยะ แหล่งที่มากำจัดให้เหมาะสมและเห็นว่าผู้นำชุมชนมีการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างชัดเจน

3. ปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอยด้านความโปร่งใส ด้านทัศนคติมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และด้านความคาดหวัง ด้านผู้นำชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พิจารณาเป็นรายด้านดังนี้

3.1 ด้านความโปร่งใส พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในภาพรวมมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และพิจารณารายด้าน พบว่า ความโปร่งใสมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมให้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมเข้ามาบิบบทบาท การมีส่วนร่วมสร้างความร่วมมือ การมีส่วนร่วมเสริมอำนาจให้ประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และการมีส่วนร่วมรับฟังความคิดเห็น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ด้านทัศนคติ พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในภาพรวมมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมให้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมรับฟังความคิดเห็น การมีส่วนร่วมเข้ามาบิบบทบาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และการมีส่วนร่วมสร้างความร่วมมือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ด้านความคาดหวัง พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในภาพรวมมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพิจารณารายด้าน พบว่า ความคาดหวังมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมเสริมอำนาจให้ประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และการมีส่วนร่วมสร้างความร่วมมือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 ด้านผู้นำชุมชน พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในภาพรวมมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้นำชุมชนมี

ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมเสริมอำนาจให้ประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และการมีส่วนร่วมสร้างความร่วมมือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ ด้านให้ข้อมูลข่าวสาร ด้านรับฟังความคิดเห็น ด้านเข้ามามีบทบาท ด้านสร้างความร่วมมือและด้านเสริมอำนาจให้ประชาชน ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข้อมูล กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอแนะกิจกรรมร่วมตัดสินใจในการกำหนดโครงการ กิจกรรม เป้าหมายในการจัดการขยะมูลฝอย ตรวจสอบการดำเนินงานและวิธีการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับการองค์การบริหารส่วนตำบลตลอดจนลงมติเห็นชอบโครงการ กิจกรรม เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อโนทัย เทียนสว่าง (2556, หน้า 86-95) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านป่าเล่า ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของเทศบาลตำบลอุโมงค์มีการจัดทำโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ในการคัดแยกขยะ พัฒนารูปแบบในการเป็นชุมชนต้นแบบการดำเนินการคัดแยกขยะในชุมชน ลดปริมาณขยะในชุมชน ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในชุมชน และเพื่อจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนป่าเล่า ส่งเสริมให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มจัดทำปุ๋ยจากขยะ จัดตั้งกลุ่มคณะกรรมการบริหารจัดการขยะชุมชนบ้านป่าเล่า และส่งเสริมและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ให้แก่ชุมชน เช่นอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนที่ถูกต้องตามหลักการ 3Rs การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อรณรงค์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรกาล อุปนันท์ (2556, หน้า 79-82) วิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการกำจัดขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการร่วมมือปฏิบัติ ด้านการร่วมมือลดปริมาณขยะมูลฝอย ด้านการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย ตามลำดับ ซึ่งด้านการร่วมมือปฏิบัติ ควรมีการรณรงค์ในการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ให้คุ้มค่ามากที่สุด พร้อมทั้งเสนอประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้เข้าร่วมมีจำนวนมากที่สุด ด้านร่วมมือลดปริมาณขยะมูลฝอย ควรมีการสนับสนุนให้เกิดการคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทางโดยนำขยะที่สามารถแปรรูปและลดปริมาณขยะที่จะนำไปกำจัดให้เหลือน้อยที่สุด และด้านการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย ควรมีการเชิญชวนประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหา ผลกระทบรวมทั้งอันตรายที่เกิดจากขยะมูลฝอยซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ทุกคนจะต้องร่วมมือร่วมใจกันแก้ไข

2. ปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านความโปร่งใส ด้านเครือข่าย ด้านทัศนคติ ด้านความคาดหวังและด้านผู้นำชุมชน ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบริหารงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยด้วยความโปร่งใส แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดตั้งกลุ่มประสานงาน เพื่อทำกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และต้องการให้ชุมชนเป็นพื้นที่ที่สะอาดบริเวณรอบบ้านมีสุขลักษณะที่ดีมีปริมาณขยะมูลฝอยน้อย ตลอดจนผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในกิจกรรม โครงการ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจ พพรธรรม (2553, หน้า 335-364) วิจัยเรื่อง การจัดการความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมในบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความโปร่งใสภายในองค์กรและการมีส่วนร่วม

ร่วมของชุมชนในการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลสัมฤทธิ์ต่อเป้าหมายการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติและทฤษฎีรองรับ ได้แก่ การวางแผนและการกำหนดเป้าหมายการบริหารงานให้ชัดเจน มีการจัดระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความคล่องตัวด้านข้อมูลข่าวสาร ส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใส มีการจัดการด้านการบริหารของผู้นำองค์กรที่มีความยุติธรรม โปร่งใส เข้าถึงความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนและการมีระบบบริหารจัดการความโปร่งใสที่เป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทวิช ยะปะนันท์ (2555, หน้า 84-85) วิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการขยะของเทศบาลตำบลสองอำเภอสอง จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า มีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนเข้าร่วมวิเคราะห์ปัญหา และสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยโดยการจัดตั้งธนาคารขยะชุมชน การจัดตั้งกลุ่มน้ำหมักชีวภาพและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการรวบรวมขยะจากถังเป็นการใช้ถุงขยะ การจัดตั้งธนาคารขยะในรูปแบบของคณะทำงาน เพื่อเป็นแกนกลางในการประสานกับชุมชนในแต่ละครัวเรือนเพื่อนำขยะที่คัดแยกแล้วไปขาย ส่วนประเภทขยะที่ย่อยสลายได้ให้นำไปทำน้ำหมักชีวภาพ

3. ปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความโปร่งใส ด้านทัศนคติมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการรณรงค์ เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย มีส่วนร่วมในการเข้ามาตรวจสอบการทำงาน การบริหารงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยของ อบต. ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร., 2547, หน้า 30-31) กล่าวว่า ความโปร่งใสเป็นการดำเนินงานและการตัดสินใจที่เปิดเผย เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคคลในชาติ หลักความโปร่งใสจะเกิดขึ้นได้เมื่อส่วนราชการเปิดเผยข้อมูลทุกขั้นตอนในการปฏิบัติภารกิจ เพื่อให้ประชาชนรู้และเข้าใจสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เบญจ พรพลธรรม (2553, หน้า 335-364) วิจัยเรื่อง การจัดการความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมในบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความโปร่งใสภายในองค์กรและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลสัมฤทธิ์ต่อเป้าหมายการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติและทฤษฎีรองรับ ได้แก่ การวางแผนและการกำหนดเป้าหมายการบริหารงานให้ชัดเจน มีการจัดระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความคล่องตัวด้านข้อมูลข่าวสาร ส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใส มีการจัดการด้านการบริหารของผู้นำองค์กรที่มีความยุติธรรม โปร่งใส เข้าถึงความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนและการมีระบบบริหารจัดการความโปร่งใสที่เป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จรรยา ปานพรม (2554, หน้า 114-119) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของครัวเรือน: เทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยด้านความรู้สึกเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยมีการคัดแยกขยะมูลฝอยภายในที่อยู่อาศัยจะช่วยให้ลดปริมาณขยะและการคัดแยกขยะเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการขยะจากครัวเรือนในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทัศนคติด้านการปฏิบัติในการคัดแยกขยะมูลฝอยมีการคัดแยกขยะในบ้านเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และการทิ้งขยะหลายชนิดในถังเดียวกันเป็นวิธีการทิ้งที่ถูกสุขอนามัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านความคาดหวัง ด้านผู้นำชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยโดยมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร แจ้งให้ประชาชนทราบเพื่อเข้ามาจับทบาท่วมมือในกิจกรรม โครงการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อให้เป็นพื้นที่ที่มีปริมาณขยะมูลฝอยที่น้อย

และมีสภาพแวดล้อมที่ดีผู้นำชุมชนให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยโดยการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการบริหารงานเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ พัฒน บุญยรัตนพันธ์ (2517, หน้า 52) กล่าวถึงผู้นำชุมชนว่า เป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพเด่น ประกอบกับความสามารถในกลุ่มหรือท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งในแต่ละกลุ่มย่อมประกอบด้วยบุคคลที่มีบุคลิกภาพ ความสามารถและทักษะแตกต่างกันไปในขณะที่ทุกคนมีความผูกพันซึ่งกันและกัน ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม จะต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จำลอง โพธิ์บุญ (2551, หน้า 2-3) วิจัยเรื่ององค์ประกอบโครงสร้างท้องถิ่นกับการจัดการ สิ่งแวดล้อมที่ดี : ศึกษากรณีเทศบาลนครพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายในที่ทำให้เทศบาลแต่ละแห่งมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้แก่ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ และมีวิธีการบริหารจัดการที่ชัดเจนในการจัดการสิ่งแวดล้อม มีความมุ่งมั่น เสียสละ และให้ความสำคัญกับการสร้างประโยชน์ให้ชุมชน มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ มีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม มีการกำหนดผู้บริหารและหน่วยงานที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับงานสิ่งแวดล้อม มียุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ ด้านสิ่งแวดล้อมชัดเจน จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถด้านสิ่งแวดล้อมและด้านเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการดำเนินการ ได้แก่ ความร่วมมือจากผู้นำชุมชน และประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การพัฒนาเอกชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร ร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง

1.2 ส่งเสริมนโยบายการพัฒนาด้านการจัดการขยะมูลฝอย ในระดับผู้นำท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชน และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ปรับปรุงกฎระเบียบหรือข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เช่น การลงโทษผู้ที่ก่อปัญหา การปรับปรุงค่าใช้จ่ายระดับท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

1.3 ควรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างทั่วถึง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 ด้านความคาดหวัง อบต. ควรจัดกิจกรรมหรือลงพื้นที่สำรวจเพื่อให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ พร้อมรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. จัดขึ้นเกี่ยวกับการจัดการขยะอย่างถูกวิธี

2.2 ด้านทัศนคติ อบต. ควรส่งเสริมการรณรงค์ให้ความรู้ และเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยลงพื้นที่ศึกษาแหล่งกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงผลประโยชน์เมื่อมีการจัดการอย่างถูกต้องและเป็นประสบการณ์โดยตรงให้กับประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง

2.3 ด้านความโปร่งใส อบต. ต้องบริหารงานด้วยความโปร่งใสสามารถให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้อย่างทั่วถึง

2.4 ด้านผู้นำชุมชน ผู้นำชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน มีส่วนร่วมในกิจกรรม โครงการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย หาแหล่งกำจัดขยะมูลฝอยที่เหมาะสม

2.5 ด้านเครือข่าย อบต. ควรทำการจัดตั้งกลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและจัดตั้งกลุ่มในการประสานงานและทำกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

2.6 ด้านให้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความรู้เรื่องขยะมูลฝอยหรือสิ่งแวดล้อมในชุมชน ควรมีการให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น การประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย เพื่อประชาชนจะได้รับทราบถึงการเข้าร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี และเห็นความจำเป็นเรื่องการจัดแยกขยะมูลฝอยซึ่งเริ่มจากครัวเรือนก่อนเป็นหลัก

2.7 ด้านรับฟังความคิดเห็น อบต. ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น กิจกรรมและมีส่วนร่วมประชุมเพื่อหารือวิธีการ แนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยเสนอแนะ

2.8 ด้านเข้ามามีบทบาท ควรมีกิจกรรมส่งเสริมการให้ประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่อง

2.9 ด้านสร้างความร่วมมือ ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาร่วมตัดสินใจและเป็นผู้ดำเนินการแก้ปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อลดปริมาณขยะ โดยใช้หลัก 3R อย่างจริงจังในการแก้ไขปัญหา

2.10 ด้านส่งเสริมอำนาจให้ประชาชน ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในเชิงรุก และ อบต. กับ ประชาชนควรร่วมกันวางนโยบายในการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อให้ประชาชนในทุกพื้นที่ร่วมกันลงประชามติเกี่ยวกับนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยที่ต้องการ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลดีต่อไป

3.2 ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลหินเหล็กไฟ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้กับตำบลอื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.). (2547). **คู่มือคำอธิบายแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546**. กรุงเทพฯ: วิชั่น พับลิชชิ่ง.
- จรรยา ปานพรม. (2554). **การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของครัวเรือน: เทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต การจัดการสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จำลอง โพธิ์บุญ. (2551). **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทวิช ยะปะนันท์. (2555). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการขยะของเทศบาลตำบลสอง อำเภอสอง จังหวัดแพร่**. หลักสูตรปริญญาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ณัฐพล ชันชไชย. (2557). บทวิจารณ์บทความ Green. S. B. (1991). How many subjects does it take to do a regression analysis? *Multivariate Behavioral Research*, 26, 499-510. **วารสารเกษมบัณฑิต**, 15: 17-31.
- เบญจ พรพลธรรม. (2553). **การจัดการความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมในบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปิยชาติ ศิลปสุวรรณ. (2557). **บทความวิชาการ ขยะมูลฝอยในชุมชน ปัญหาใหญ่ที่ประเทศกำลังเผชิญ**. สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- พัฒนา บุญรัตน์. (2517). **การสร้างพลังชุมชนโดยขบวนการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- วีรกาล อุปนันท์. (2556). **การศึกษาแนวทางการกำจัดขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา**. ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารงานก่อสร้างและสาธารณูปโภค สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ. (2558). **แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2559-2561) องค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ**. ประจวบคีรีขันธ์: งานวิเคราะห์ นโยบายและแผน สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ.
- อโนทัย เทียนสว่าง. (2556). **การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านป่าเล้า ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน**. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.